QORTI TAL-APPELL

IMHALLFIN

S.T.O. PRIM IMHALLEF MARK CHETCUTI
ONOR. IMHALLEF GIANNINO CARUANA DEMAJO
ONOR. IMHALLEF ANTHONY ELLUL

Seduta ta' nhar il-Gimgha 13 ta' Lulju 2020

Numru 8

Rikors numru 636/11 JPG

Jamie Vella

v.

David Pace

Il-Qorti:

1. Rat ir-rikors guramentat ta' Jamie Vella tal-1 ta' Lulju 2011, li jaqra hekk:

> "1. Illi il-partijiet huma komparenti fuq kuntratt pubbliku in atti Nutar Joseph Smith La Rosa, fejn il-konvenut intrabat li jhallas lill-attur l-ammont ta' €35,000 entro sentejn mill-pubblikazzjoni tal-kuntratt, liema terminu skada fit-28 ta'Mejju 2011, liema ammont baqa ma thallasx, li kopja tiehu jinsab hawn anness, esebit u mmarkat bhala Dok. A;
>
> "2. Illi di piu, l-konvenut kien xtara makkinarju mill-attur ghal liema makkinarju, l-konvenut huwa debitur versu l-attur fl-ammont ta' €1,770, liema ammont baqa' ma thallasx u dan kif jixhdu il-kopji tac-cekkijiet il

ma gewx onorati, liema kopji jinsabu hawn annessi, esebiti u mmarkati bhala Dok. B;

“3. Illi ulterjorament, l-konvenut huwa debitur fil-konfront tal-attur fl-ammont ta’ €5,000, ammont dovut fuq xiri ta’ trakk ta’ l-ghamla SD b’numru ta registrazzjoni IAJ 341, liema ammont baqa’ ma thallasx;

“4. Illi, ghalhekk, b’kollox, il-konvenut ghandu jhallas lill-attur is-somma komplessiva ta’ wiehed u erbghin elf, sebgha mija u sebghin ewro (€41,770) dovuti kif fuq premess;

“5. Illi l-konvenut minkejja li gie interpellat diversi drabi sabiex ihallas l-ammont minnu dovut, baqghet inadempjenti;

“6. Illi l-ammont mitlub huwa cert, likwidu u dovut u, fil-fehma tal-attur, il-konvenut ma ghandu ebda eccezzjonijiet x’jissolleva kontra t-talbiet attrici;

“7. Illi, ghaldaqstant, huma applikabbli ghal dawn il-proceduri d-disposizzjonijiet ghad-dispensa mis-smigh tal-kawza a tenur tal-Artikoli 167 et seq. tal-Kodici ta’ Organizzazzjoni u Procedura Civili;

“8. Illi dan kollu l-esponenti jaf bih personalment;

“9. Illi ghalhekk kellha ssir din il-kawza.

“Illi jghid ghalhekk il-konvenut ghaliex ma ghandhiex din l-Onorabbli Qorti:

“1. Taqta u tiddeciedi, il-konvenut ghaliex din il-kawza bid-dispensa mis-smigh tal-kawza a tenur tal-Artikoli 167 et. Seq. tal-Kodici ta’ Organizzazzjoni u Procedura Civili; u

“2. Konsegwentament, tikkundanna lill-konvenut ihallas lill-attur s-somma komplessiva ta’ wiehed u erbghin elf u sebgha mija u sebghin ewro (€41,770) lilu dovuti kif fuq premess.

“Bl-ispejjez, inkluzi dawk tal-ittra ufficjali datata 8 ta’ April, 2011, u tal-Mandati kawtelatorji prezentati kontestwalment ma’ dan l-Att u bl-interessi skont il-ligi sad-data tal-hlas effettiv kontra l-konvenut li jibqa’ minn issa ingunta ghas-subizzjoni”.

2. Rat ir-risposta guramentata ta’ David Pace tas-17 ta’ Ottubru 2011 li taqra hekk:

“1. Illi preliminarjament din il-kawza ghandha tinstema kontestwalment ma’ kawza ohra li hemm pendenti quddiem din il-Qorti diversament

> presjeduta hemm kawza fl-ismijiet David Pace vs Jamie Vella (Citaz. Nru 508/11GC) fejn qed tintalab ir-rixessjoni tal-kuntratt a bazi ta' liema l-attur qieghed jitlob l-ammonti li qed jippretendi f'din il-kawza;
>
> "2. Illi in efetti kif gja gie sottomess fil-kawza l-ohra suriferita l-esponent skopra li gie ngannat fil-kuntratt inkwistjoni u dan peress illi l-avvjament ma kien jiswa xejn u l-assi konsistenti fi skips u trakkijiet ma kienux iktar idonei;
>
> "3. Illi in effetti kollox kien out-dated u dan stante li ftit wara li gie ffirmat il-kuntratt inkwistjoni l-iskart ried jibda jigi separat u ghalhekk l-apparat mixtri ma kienx idoneu;
>
> "4. Illi tant hu minnu dan illi l-maggoranza tax-xoghol ittiehed minn azjenda ohra bhal dawk tal-Green Pak u tal-Green MT;
>
> "5. Illi l-attur kien jaf b'dan l-istat ta' fatt pero oskurah malizzjozament mill-esponent u kien ghalhekk illi qed jintalab ir-rexessjoni tal-kuntratt inkwistjoni, stante li l-kunsens ta' l-esponent kien vizzjat;
>
> "6. Salvi eccezzjoni ulterjuri".

3. Rat is-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Civili tas-6 ta' Ottubru, 2014, li in forza taghha gie deciz illi kien hemm vizzju tal-kunsens meta gie iffirmat il-kuntratt tat-28 ta' Mejju 2009 bejn il-partijiet, u ghaldaqstant irrexxendiet l-iskrittura imsemmija u in vista tar-rexissjoni tal-kuntratt, il-Qorti ma kelliex alternattiva ghajr illi tichad t-talbiet tal-attur Jamie Vella, u tilqa' l-eccezzjonijiet tal-konvenut David Pace bl-ispejjez kontra l-attur.

4. Dik il-Qorti tat is-sentenza taghha wara li ghamlet is-segwenti konsiderazzjonijiet:

> "Illi mix-xhieda prodotta jirrizulta illi David Pace, permezz ta' kuntratt datat 28 ta' Mejju 2009, xtara minghand Jamie Vella l-avvjament u l-assi ta' negozju ta' provvista ta servizz ta' skips u scammels.
>
> "Illi Pace jallega li wara li sar in-negozju huwa skopra li kien gie ngannat u dan peress li l-avvjament ma kien jiswa xejn u li l-assi konsistenti fl-

iskips u t-trakkijiet ma kienux iktar idoneji u dan minhabba l-fatt li kollox kien out-dated ghaliex ftit wara li giet iffirmata l-iskrittura de quo, l-iskart ried jibda jigi separat u ghalhekk l-apparat mixtri ma kienx idoneju.

“Illi minhabba f’hekk Pace ma setax jiehu x-xoghol jew parti mix-xoghol li kien hemm f’dan is-settur u socjetajiet ohra li kellhom l-appart idoneju hadu dan ix-xoghol.

“Pace allega li ma kienx jaf bit-tibdil fis-sistema meta ffirma l-kuntratt de quo izda li Jamie Vella kien jaf u naqqas milli jgharraf lil Pace.

“Pace xehed illi huwa ma kien hallas xejn meta iffirma l-kuntratt ghaliex il-hlas kellu jsir xi sena wara. Pace xehed illi ghar-rigward ta’ wiehed mit-trakkijiet, dan mill-ewwel ma bediex jahdem, waqt illi l-iehor wara gimgha gralu hsara fix-chassis, u meta mar ghand il-mechanic qalllu illi ma kienx ekonomikament vijabli biex jissewwa. Illi ghaldaqstant huwa kellu jixtri it-trakkijiet minn barra bi prezz ta’ sebghat elef Ewro (€7,000). Illi di piu’, rrizulta illi minkejja l-kuntratt kien jitkellem dwar tmenin skip, parti sostanzjali ta’ dawn l-iskips kienu jappartienu lil terz u cioe’ certu Zeppu, li gabar nofs l-iskips ghax sostna li kienu tieghu.

“Illi mill-affidavit tieghu minn a fol. 41 sa 44 David Pace xehed illi huwa sar jaf bin-negozju ta’Vella ghaliex fil-bidu s-socjeta’ Greenlines kienet interessata li tixtri in-negozju ta’ Vella. Jinghad illi dak iz-zmien David Pace kien jahdem ma Greenlines li ghaldaqstant talbitu biex jiehu ir-ronda ta’ Vella halli jaraw jekk in-negozju kienx jghodd ghal-Greenlines. Greenlines fil-fatt ma kienitx intrigat sabiex tiehu ix-xoghol ta’ Vella. Nel frattemp David Pace ma baqghax jahdem ma Greenlines u thajjar jiehu x-xoghol ta’ Jamie Vella. David Pace xehed illi ghalkemm ipprova jakkwista loan minghand il-banek, huwa ma rnexxielu jikseb ebda facilita’ bankarja. Illi sussegwentement il-partijiet ftehmu li Pace ihallas lil Vella wara sentejn, mill-qliegh li jkun ghamel mix-xoghol stess. Gie muri trakk Sedon Atkinson u trakk iehor tal-marka ERF bil-high up mieghu u Vella accertah illi jahdmu. Sar il-kuntratt quddiem in-Nutar Smith La Rosa.

“Pace xehed illi biex il-mechanic dahrlu l-Atkinson nefaq elf lira Maltin (Lm1,000). Illi di piu’ mal-ewwel gurnata dan waqaf. Meta informa b’dana kollu lil Vella, Vella ippropona illi jbieghlu trakk iehor tal-marka SD ghal prezz ta’ elfejn lira. Pace xehed li kien daru mal-hajt u kien kostrett li jixtri dan it-trakk biex ikun jista’ jahdem. Gara’ illi anke dan it-trakk inqalghulu problemi kbar u hadem biss ghal madwar xahar, ghaliex kellu ix-chassis iwweldjat u dan ix-chassis inkiser. Nelfrattemp is-Sindku tal-Mellieha beda jilmenta ma Pace illi ma riedux jahdem ir-rotta b’dawk it-trakkijiet li kien bieghlu Vella ghaliex kienu jdahhnu u jwaqqghu iz-zibel. Illi di piu’ parti kbira mill-iskips kienu ittimbrati bil-marka NC u Zeppu beda jigbor dawn l-iskips hekk immarkati u informa lil Pace illi Vella kien seraqomlu. Minkejja illi Pace kien informa b’dana kollu lil Vella, Vella kien jghidluli ma setgha jaghmel xejn.

“Mix-xhieda ta’ Stefan Fenech, Direttur tal-Paradise Bay Hotel a fol. 54 et seq. irrizulta illi David Pace beda jiehu hsieb l-iskart mill-1 ta’ Gunju 2009 sal-31 t’Ottubru 2010,f’liema data informahom li ma setghax ikompli.

“Joseph Deguara a fol. 58 et seq. Direttur tal-Panorama Hotel Mellieha, ikkonferma xhieda tax-xhud precedenti, izda qal illi Pace ma baghax jaghti s-servizz tal-gbir tal-iskart. Deguara sostna li dan is-servizz ma kienx tajjeb – vide fol. 59.
Minn naha l-ohra Jamie Vella xehed (a fol. 40 sa 42 tal-atti 636/2011), illi huwa kien ilu fin-negozju tal-iskips u l-iskammels ghal madwar ghaxar snin u xtaq illi jieqaf, “ ‘l ghaliex ma riedx illi jahdem iktar bil-lejl.”

“Pace, li kien jahdem ma Greenlines kien ghamel bejn erbgha u hames gimghat idur ir-ronda mieghu sabiex jidra r-rotta. Vella ikkonferma illi Pace ma kisibx facilita’ bankarja u ghalhekk hu (Vella) accetta illi l-pagamenti jibdew isiru wara sentejn. Vella xehed illi huwa ghadda l-lista tal-klijenti tieghu lil Pace u laqqaghom mieghu. Ikkonferma ukoll illi huwa inghata hames cekkijiet ta’ hames mija u disghin Ewro (€590) minghand Pace, izda ssarfu biss l-ewwel tnejn. Dawn ic-cekkijiet jirreferu ghall-oggetti ohra illi kien biegh lil Pace wara li kien sar il-kuntratt, u jinkludu apparat tal-welding u power wash. Vella xehed illi insegwitu tal-kuntratt, dahhlet is-sistema tas-separazzjoni tal-iskart li kienet ilha imsemija illi sejra tidhol:

> “... lil David ma qaghdx nghidlu xejn fir-rigward ta’ dan, (il-bdil fis-sistema tal-gbir tal-iskart) ma kontx naf meta ser tidhol din is-sistema. Din is-sistema kienet tfisser li trid thalli tlett skips ghand il-klijent.” (Ibid)

“Vella xehed li huwa kien dejjem uza l-istess apparat li biegh lil David u qatt ma kellu problemi. Vella xehed illi huwa kellu lista ta’ klijenti cioe’ lukandi u ristoranti kollha fl-inhawi tal-Mellieha u kien jarmi l-iskart il-Maghtab. Vella xehed illi Pace sahhansitra kien halla skips warajh fil-Paradise Bay Hotels, beda jitraskura u ma bediex jigbor l-iskart ta’ kuljum.

“Vella, in kontro ezami, ma setghax jghid meta dahlet is-sistema tar-reciklagg, izda jghid li zgur li kien ghadda xahar mid-data tal-iffirmar tal-kuntratt.

“Vella xehed li din is-sistema ta’reciklagg kienet tinvolvi hlas ghal kull operazzjoni li ssir: “Jekk inti ha tmur tigbor separatament, ser tithallas separatament,” izda li kienet tirrikjedi izjed skips. A fol. 71, Vella innega li l-iskips illi biegh lil Pace kienu ta’ terzi.

“Ikkonsidrat:
“Illi din il-kawza hija konnessa mal-kawza 508/2011 JPG fl-ismijiet inversi. David Pace f’dik il-kawza kien talab din il-Qorti:

> "1. Tiddikjara li meta i-kontendenti ffirmaw l-ftehim datat tmienja u ghoxin ta' Mejju 2009, ghalkemm il-konvenut kien jaf illi l-assi ma setghux jibqghu jintuzaw, naqas milli jinforma lill-attur b'dan,
>
> "2. Tiddikjara konsegwentement illi l-kunsens ta' l-attur meta ffirma l-ftehim datat tmienja u ghoxrin ta' Mejju 2009 kien vizzjat.
>
> "3. Tirrixendi l-iskrittura datat tmienja u ghoxrin ta' Mejju 2009,"

"Illi ghal dawn it-talbiet Jamie Vella kien ppresentat varji eccezzjonijiet.

"Illi Jamie Vella ippresenta wkoll dan ir-rikors odjern li fih talab lil Qorti tikkundanna lil Pace ihallas is-somma ta' €41,770 rappresentanti din is-somma debibi varji skont l-iskrittura tat-28 ta' Mejju 2009.

"Illi l-eccezzjonijiet ta' Pace fil-kawza odjerna kienu sostanzjalment l-istess bhat-talbiet fil-kawza 508/2011JPG.

"Illi ghalhekk il-kawzi Nru 636/11 JPG u Nru 508/11 JPG instemghu kontestwalment u din il-Qorti tqis illi l-ewwel materja li kellha tigi ezaminata u deciza kienet jekk il-kunsens ta' Pace kienx ivvizzjat meta ffirma l-iskrittura tat-28 ta' Mejju 2009 li bih xtara avvjament u trakkijiet ta' gbir ta' skart minghand Jamie Vella. Dan ghaliex din il-materja hija l-qofol tal-eccezzjonijiet odjerni u tat-talbiet fil-kawza Citaz. Nru 508/11 JPG.

"Il-Qorti taghmel referenza ghall-konsiderazzjonijiet fil-kawza 508/11 JPG deciza illum stess:

> "Din il-Qorti tgharaf illi fil-kaz in ezami l-attur kien semplici impjegat, (driver ta' scammel) mal-Greenlines, u minkejja illi ghamel ma madwar xahar idur ir-rotta ma Jamie Vella, Jamie Vella f'ebda mument tul in-negozjati, ma gibed l-attenzjoni l-attur li is-sistema ta' separazzjoni tal-iskart kienet appena li ser tidhol in vigore. Illi z-zamma ta' din l-informazzjoni daqs tant essenzjali, giet pjenament ammessa minn Jamie Vella meta afferma:
>
> > "... lil David ma qaghdx nghidlu xejn fir-rigward ta' dan,(il-bdil fis-sistema tal-gbir tal-iskart) ma kontx naf meta ser tidhol din is-sistema. Din is-sistema kienet tfisser li trid thalli tlett skips ghand il-klijent." (a fol. 41- 42 fl-atti 636/2011)

"Din il-Qorti issibha difficli immens biex temmen il-verzjoni ta' Jamie Vella, li wara tnax–il sena esperjenza fil-mistier, ghazel li jbiegh in-negozju fi zmien vicin hafna (ftit iktar minn xahar) minn meta din is-sistema ta'separazzjoni tal-iskart dahhlet fis-sehh. Ghall-kuntrarju din il-Qorti temmen, illi kienet attwalment il-migja imminenti ta' din is-sistema tas-separazzjoni tal-iskart, illi wasslet lil Vella sabiex ibiegh in-negozju tieghu. Ta' min jinnota illi s-socjeta' Greenlines kienet ghazlet illi ma tassumiex in-negozju ta'Vella.

“Di piu jirrizulta mill-provi prodotti illi Jamie Vella kien biegh z-zewg trakkijiet lill-attur David Pace li kienu misjurin sew, u li waqqfu jahdmu ftit wara li gew assenjati lil Pace, tant li Pace kien kostrett jixtri trakkijiet ohra minn barra minn Malta, bi spiza ulterjuri ta’ sebghat elef lira Maltin. In oltre jirrizulta wkoll illi minkejja li s-sistema l-gdida ta’ separazzjoni tal-iskart, kienet tirrikjedi zieda ta’ skips, jirrizulta illi nofs l-iskips li kellhom jigu konsenjati mal-kuntratt, kienu fil-fatt proprjeta ta’ terz, certu Zeppi li qabad u gabarhom. Fl-isfond ta’ dawn ic-cirkostanzi kollha kien impossibli ghal Pace li jkompli jopera.

“Illi skont Dok. A il-kuntratt bejn il-partijiet, - vide fol. 4, il-bejjiegh u cioe’ Jamie Vella iggarantixxa fi Klawsola V(c) li :

> “There is no fact or circumstance relating to the Going Concern or the Assets known or which ought reasonably to be known to the Vendor, which had not been disclosed in writing to the Purchaser prior to or contemporaneously with the execution of this deed and which, if disclosed, might reasonably have been expected to influence the decision of the Purchaser to purchase the Going Concern and the Assets at the Consideration and/or on the terms contained in this deed or at all.

“Din il-Qorti tqis illi l-migja imminenti tad-dhul in vigore tas-sistema tal-iskart kienet fattur kardinali li kellu jigi mgharraf lil Pace qabel l-iffirmar tal-kuntratt meritu tar-rikors.

“Illi l-Qorti hija tal-fehma illi apparti l-kwistjoni principali li fil-fatt Jamie Vella kien jaf li kienet ser tinbidel is-sistema ta’ gbir tal-iskart u zamm dan mistur mill-attur u kompla bin-negozju, l-Qorti trid tanalizza wkoll, l-effett jew l-impatt fil-bdil tas-sistema tal-gbir tal-iskart, u jekk kienx ta’ tali piz li l-attur, kieku kien jaf, ma kienx ser jidhol ghal dan in-negozju.

“Il-Qorti tifhem illi l-bidla fis-sistema tal-iskart kellha impatt kbir fuq in-negozju li Vella biegh lill-attur, ‘l ghaliex din is-sistema kienet tirrikjedi ferm aktar xoghol, u ferm aktar skips, operazzjoni ta’ tindif aktar spissi, u rondi aktar frekwenti. Illi din il-Qorti tqis illi Jamie Vella u socjetajiet ohra f’dan it-tip ta’ negozju, kienu jafu illi l-bidla fil-gbir tal-iskart kienet imminenti, u ghaldaqstant dan kien fattur illi certament jaqa taht l-Klawsola V(c), u cioe’ fattur li kellu jigi komunikat lill-attur Pace,kif kellu ukoll jigi spjegat lilu il-konsegwenzi li din is-sistema ta’ separazzjoni ta’ skart kellha iggib maghha. Illi l-bejjiegh Vella permezz ta’ Klawsola V(c) estenda ukoll l-istess garanzija fuq l-assi tan-negozju, inkluzi allura l-iskips, liema assi irrezultaw illi fil-fatt kienu jappartienu lil terzi. Dawn iz-zewg fatturi u cioe’ d-dhul imminenti fl-operazzjoni tas-sistema tas-separazzjoni tal-iskart u l-kwantita’ ta’ skips bhala fatturi, zgur illi kieku gew mgharfa lill-attur, kienu ser jinfluwenzaw b’mod negattiv, id-decizjoni tal-attur fix-xiri tan-negozju u l-assi skont il-prezz miftiehem. Illi di piu’ l-ingenji illi gew mibjugha lill-attur, l-ingenji essenzjali ghan-negozju tal-gbir tal-iskart, ma kienux kapaci illi jwettqu l-iskop ‘l ghaliex kienu nbieghu, u din il-Qorti tifhem illi Vella certament kien jaf sewwa bil-kondizzjoni mweghra ta’ dawn l-ingenji kif kien jaf ukoll bl-ilmenti li l-

> awtoritajiet kienu ghamlu dwarhom. Il-Qorti tifhem u tqis illli Vella permezz ta’ dan il-kuntratt kien qed jehles minn dawn l-ingenji.
>
> “Illi din il-Qorti qieset il-Klawsola V(c) tal-kuntratt u il-Klawsola VI tal-kuntratt datat 28 ta’ Mejju 2009 fl-atti tan-Nutar Smith La Rosa u cioe’ fejn l-assi gew mibjugha tale quale u din il-Qorti tgharaf illi l-Klawsola VI hija kompletament konfliggenti ma Klawsola V(c) u dan ukoll huwa indizju iehor car tal-mala fede da parti tal-intimat”.

5. Rat ir-rikors tal-appell tal-attur appellant Jamie Vella li in forza tieghu, ghar-ragunijiet minnu premessi, talab illi din il-Qorti tirrevoka s-sentenza appellata moghtija fis-6 ta’ Ottubru 2014 fl-ismijiet premessi u tilqa’ t-talbiet attrici u tichad l-eccezzjonijiet tal-appellat u tordna lill-appellat ihallas lill-appellant is-somma ta’ wiehed u erbghin elf, sebgha mija u sebghin ewro (€41,770) bl-ispejjez taz-zewg istanzi kontra l-appellat.

6. L-appellat wiegeb li s-sentenza appellata hija gusta u timmerita li tigi kkonfermata bl-ispejjez kontra l-appellant.

7. Semghet it-trattazzjoni tad-difensuri tal-partijiet;

8. Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti esebiti;

9. Rat il-verbal tal-24 ta’ April 2013 fejn l-atti tar-rikors 508/2011 fl-ismijiet inversi, qeda tinstema kontestwalment mal-kawza odjerna u fejn il-partijiet qablu li xhieda moghtija fl-atti tar-rikors 508/2011 ghandhom japplikaw ukoll ghal din il-kawza (a fol. 59);

Konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti

10. L-appellant hassu ruhu aggravat mis-sentenza tal-ewwel Qorti u interpona appell minnha. Sostna li billi l-ewwel Qorti fis-sentenza taghha ddecidiet li l-kunsens tal-appellat kien ivvizzjat, kif kienet gia ghamlet fil-kawza l-ohra fl-ismijiet inversi 508/2011 hi ma haditx konjizzjoni tat-talbiet attrici f'dina l-kawza. Ghalhekk l-appellant irriproduca l-istess aggravji gja prodotti fl-appell 508/2011 interpost minnu.

L-ewwel aggravju – kunsens vizzjat

11. L-appellanti jghid li l-ewwel Qorti ddecidiet li hu qarraq bl-appellat meta bieghlu l-avvjament tan-negozju ghar-raguni li messu nfurmah bil-fatt illi l-iskart kien ser jibda jigi separat. L-appellant isostni li l-appellat kien midhla tan-negozju ta' gbir ta' skart u kien sub-kuntrattur mal-Greenlines, kumpanija li taghmel l-istess xoghol u ghalhekk ma setax ma jkunx jaf li l-iskart kellu jibda jigi separat. L-appellat kien dam madwar hames gimghat imur mal-appellanti jara x-xoghol qabel iffirma l-ftehim. Inoltre t-tibdil li kellu eventwalment isehh qatt ma sehh matul il-perjodu li waqtu l-appellat kien ha taht idejh in-negozju.

12. L-appellant jissottometti li l-appellat istitwixxa dawn il-proceduri biex jitlob ir-rexissjoni tal-ftehim tal-28 ta' Mejju 2009 proprju mal-iskadenza tas-sentejn li fihom l-appellat kellu jhallas lill-appellanti tan-

negozju mixtri. Difatti l-kawza gie pprezentata fl-24 ta' Mejju 2011. L-appellat kien tilef in-negozju ta' gbir ta' skart minhabba traskuragni tieghu ghax ma kienx qed jigbor l-iskart fil-hin, ghalhekk sab l-okkazzjoni biex ma jhallasx dak li kien dovut lill-appellant billi gab l-iskuza li ma kienx infurmah li l-iskart kien se jibda jigi separat. L-appellant jichad li hu mexa b'mala fede jew li pprova jqarraq bl-appellat.

13. L-appellat wiegeb ghal dana l-aggravju billi qal li l-ewwel Qorti sabet li l-appellanti kien naqas li jinforma lill-appellat li l-iscammels ma setghux jintuzaw aktar, ghaliex kienet se tidhol sistema gdida li huwa kien diga jaf biha. In-necessita` tal-buona fede ghandha tissussisti kemm fl-istadju tat-trattativi qabel il-kuntratt, fil-hin tal-iffirmar tal-kuntratt u fil-hin tal-esekuzzjoni tieghu. L-appellanti kien ghamel zmien imur mal-appellat fuq ir-rotta ghalhekk kellu zmien bizzejjed biex jinforma lill-appellat bid-tibdil li kien gej.

It-tieni aggravju – skips u scammels outdated

14. L-appellanti jghid li l-iskips u l-iscammels li gew mixtrija mill-appellat huma l-istess ingenji li l-appellat kien uza u spezzjona matul il-hames gimghat li ghamel idur mal-appellanti qabel iffirma l-ftehim. L-appellat kien jaf bl-istat li fih kienu jinsabu l-ingenji kif jirrizulta mill-klawzola V(1) tal-ftehim fejn hu xtara tale quale, kien spezzjona l-assi u kien kuntent bl-avvjamenet . Sahansitra l-appellat zmien wara li sar il-

ftehim rega xtara makkinarju iehor minghand l-appellanti li ma hallasx ghalih. Dwar l-iskips li l-appellat jghid li kienu ta' terzi, l-appellant jghid li dina l-allegazzjoni tinsab biss fl-affidavit tal-appellat u ma saret ebda prova konkreta biex tissostanza dak allegat.

15. L-appellat wiegeb li l-ewwel Qorti sabet li kien hemm nuqqas ta' buona fede da parti tal-appellanti ghaliex kien jaf li l-assi ma setghux jintuzaw u naqas li jinfurma lill-appellat b'dan.

It-tielet aggravju – kunflitt bejn klawzoli

16. L-ewwel Qorti bbazat id-decizjoni taghha li l-kunsens tal-appellat kien ivvizzjat b'referenza ghal klawzola V(c) tal-ftehim li kien in konflitt mal-klawzola V(1) fis-sens li l-appellant ma kienx qallu fatt rilevanti u sostanzjali li l-iskart kien ser jibda jigi separat. L-appellant jghid li n-negozju ma sehhx minn lejl ghan-nhar u l-appellat kien ilu snin jahdem f'dan ix-xoghol ghalhekk ma kienx estranju ghas-sistema adoperata u s-sistema l-gdida li kellha tibda tithaddan. Meta gie ffirmat il-ftehim l-appellat kien akkumpanjat minn missieru u l-ftehim kien gie spjegat lilhom minn Nutar. L-appellat ma kienx deher bl-avukat ghax kien jafda lill-appellanti.

17. Dwar dana l-aggravju l-appellat wiegeb li dak deciz mill-ewwel Qorti kien wiehed marginali imma li kompla kkonvinca lill-istess Qorti favur it-tezi tal-appellat izda din ma kinitx ir-raguni principali tad-decizjoni.

18. Illi din il-kawza nstemghu kontestwalment mal-kawza Nru 508/11 JPG fejn din il-Qorti llum sabet li l-kunsens tal-appellat Pace ma kienx ivvizzjat meta ffirma l-iskrittura tat-28 ta' Mejju 2009.

19. Din l-Qorti ghalhekk se taghmel referenza ghall-konsiderazzjonijiet taghha fil-kawza 508/11 JPG li giet deciza illum stess.

Tikkonsidra

20. F'din il-kawza l-attur (illum appellat) talab lill-Qorti tiddikjara li l-kunsens tieghu kien vizzjat u konsegwentement il-Qorti giet mitluba tirrexxindi l-imsemmija skrittura ghax l-konvenut (illum appellant) naqas li jinfurmah bid-dhul imminenti fl-operazzjoni tas-sistema tas-separazzjoni tal-iskart u li l-assi li bieghlu ma setghux jibqghu jintuzaw.

21. L-appellant kien ipprezenta diversi eccezzjonijiet u anke qal li pprezenta rikors guramentat 636/2011 fl-ismijiet inversi fejn talab li l-appellat jigi kkundannat ihallas is-somma ta' €41,770 rappresentanti debiti varji u l-ammont skont l-iskrittura tat-28 ta' Mejju 2009 li qed tigi attakkata.

22. L-ewwel Qorti laqghet it-talba tal-attur/appellat u ddecidiet li l-kunsens tal-attur kien ivvizzjat meta ffirma l-iskrittura tat-28 ta' Mejju 2009.

23. L-ewwel Qorti kkonkludiet hekk:

> "Dawn iz-zewg fatturi u cioe d-dhul imminenti fl-operazzjoni tas-sistema tas-separazzjoni tal-iskart u l-kwantita' ta' skips, zgur illi kieku gew mgharfa lill-attur, kienu ser jinfluwenzaw b'mod negattiv id-decizjoni tal-attur fix-xiri tan-negozju u l-assi skont il-prezz miftiehem. Illi di piu' l-ingenji illi gew mibjugha lill-attur, l-ingenji essenzjali ghan-negozju tal-gbir tal-iskart, ma kienux kapaci illi jwettqu l-iskop 'l ghaliex kienu nbieghu, u din il-Qorti tifhem illi Vella certament kien jaf sewwa bil-kondizzjoni mweghra ta' dawn l-ingenji kif kien jaf ukoll bl-ilmenti li l-awtoritajiet kienu ghamlu dwarhom. Il-Qorti tifhem u tqis illi Vella permezz ta' dan il-kuntratt kien qed jehles minn dawn l-ingenji.
>
> "Illi din il-Qorti qieset il-Klawsola V(c) tal-kuntratt u il-Klawsola VI tal-kuntratt datat 28 ta' Mejju 2009 fl-atti tan-Nutar Smith La Rosa u cioe' fejn l-assi gew mibjugha tale quale u din il-Qorti tgharaf illi l-Klawsola VI hija kompletament konfliggenti ma Klawsola V(c) u dan ukoll huwa indizju iehor car tal-mala fede da parti tal-intimat".

L-ewwel aggravju – kunsens vizzjat

24. L-appellant ma qablix mal-konkluzzjoni tal-ewwel Qorti u fl-ewwel aggravju tieghu jichad li hu mexa b'mala fede jew li pprova jqarraq bl-appellat ghalhekk l-kunsens tal-appellat ma kienx ivvizzjat. Bazikament l-appellant mhux qed jaqbel mal-apprezzament tal-provi li ghamlet l-ewwel Qorti fir-rigward.

25. Inghad kemm-il darba li r-regola hi li din il-Qorti ma tiddisturbax l-apprezzament tal-fatti maghmul minn qorti tal-ewwel grad jekk mhux

f'cirkostanzi eccezzjonali jew meta jkun intwera li dak l-apprezzament ikun wiehed mhux ragonevoli jew mhux mibni fuq il-fatti processwali. Madankollu, huwa minnu wkoll li "Il-Qorti tal-Appell ghandha awtonomija shiha fl-apprezzament tal-fatti u ghandha kull setgha tinterpreta l-fatti mod iehor minn kif tkun fehmithom qorti tal-ewwel grad. Huwa minnu illi fejn tidhol kredibbilita` ta' xhieda li l-ewwel Qorti tkun semghet viva voce qorti ta' revizjoni ma hijiex sejra facilment tiddisturba l-apprezzament li tkun ghamlet l-ewwel Qorti, u lanqas ma taqleb il-konkluzjoni tal-ewwel qorti meta din tkun ghazlet bejn zewg possibiltajiet ta' interpretazzjoni ta' fatt li t-tnejn ikunu plawsibbli. Madankollu, il-Qorti tal-Appell ghandha s-setgha tikkorregi kull apprezzament ta' fatt li jidhrilha li jkun zbaljat irrispettivament mill-gravità tal-izball. Izzid tghid, anzi, li, aktar u aktar f'sistema bhal taghna fejn jezisti grad wiehed biss ta' appell, il-Qorti tal-Appell tkun qieghda tonqos mid-dmir taghha jekk tabdika mir-responsabilità taghha li taghmel apprezzament awtonomu tal-fatti" (ara **Dott. Antoinette Cutajar v. L-Onor. Dr Joseph Muscat, Prim Ministru et** , App 14/12/2018).

26. Ghalhekk din il-Qorti hija obbligata li tevalwa mill-gdid il-provi in atti.

27. L-ewwel Qorti ddecidiet principalemnt li l-kunsens tal-appellat kien ivvizzjat ghax l-appellant qarraq bl-appellat meta ma infurmahx qabel il-kuntratt bid-dhul imminenti fl-operazzjoni tas-sistema tas-separazzjoni

tal-iskart. Dik il-Qorti qieset illi l-migja imminenti tad-dhul in vigore tas-sistema tal-iskart kienet fattur kardinali li kellu jigi mgharraf lil Pace qabel l-iffirmar tal-kuntratt.

28. L-ewwel Onorabbli Qorti fid-decizjoni taghha tat piz kbir, u bbazat id-decizjoni li l-kunsens tal-appellat kien ivvizzjat b'referenza ghall-klawzola V(c) tal-ftehim li tghid hekk:

> "There is no fact or circumstance relating to the Going Concern or the Assets known or which ought reasonably to be known to the Vendor, which had not been disclosed in writing to the Purchaser prior to or contemporaneously with the execution of this deed and which, if disclosed, might reasonably have been expected to influence the decision of the Purchaser to purchase the Going Concern and the Assets at the Consideration and/or on the terms coentained in this deed or at all".

29. L-ewwel Qorti kkonsidrat li l-appellat kien semplici xufier u ma kienx jaf bit-tibdil li kien se jsir fl-operazzjoni tas-sistema u li kieku gie infurmat mill-appellant ma kienx jidhol ghal dak in-negozju.

30. L-appellant ma jaqbilx mal-konkluzzjoni tal-ewwel Qorti ghal diversi ragunijiet. Hu jsostni li l-ewwel Qorti naqset milli tqies ic-cirkostanzi u l-fatti ta' kif zvolgew in-negozjati. Il-bejgh tan-negozju ma sehhx minn lejl ghan-nhar. Ghal kuntrarju, l-appellat kien ilu snin jahdem f'dan ix-xoghol u kif ikkonferma huwa stess fl-affidavit tieghu, hu kien jahdem ma' Greenlines, ghalhekk ma setax kien estran ghal sistema adoperata ta' gbir ta' skart u s-sistema l-gdida li kien ilha tissemma illi sejra tidhol. L-

appellat kien isuq u jigbor l-iskips personalment mas-socjeta` Greenlines u kien ben konsapevoli ta' dak kollu li kien jinvolvi x-xoghol u l-volum tax-xoghol ghaliex kien ihaddmu huwa stess. L-appellat ma kienx "semplici impjegat". Hu evalwa l-qliegh tan-negozju li kien se jakkwista u kemm ser ihallilu u wara li Greenlines ma waslux biex jixtru l-avvjament huma minghand l-appellant, kien l-appellat li dahal ghan-negozju u xtara l-avvjament minghandu.

31. Bhala konsiderazzjonijiet ta' bixra legali dwar il-kaz il-Qorti tirreferi ghall-Artikolu 974 tal-Kodici Civili li jipprovdi:

> "Jekk il-kunsens ikun gie moghti bi zball, jew mehud bi vjolenza, jew b'eghmil doluz, ma jkunx jiswa".

32. L-Artikolu 981 jghid:

> "(1) L-eghmil doluz huwa motiv ta' nullità tal-ftehim, meta l-inganni maghmulin minn wahda mill-partijiet ikunu tali illi minghajrhom il-parti l-ohra ma kienitx tikkuntratta.
>
> "(2) L-eghmil doluz ma jistax ikun prezunt, imma ghandu jigi ppruvat".

33. Skont Art. 993 tal-Kap.16 il-kuntratti ghandhom jigu ezegwiti in bona fede u jobbligaw mhux biss dak li jinghad fihom izda wkoll il-konsegwenzi kollha li ggib maghhom l-obbligazzjoni skont ix-xorta taghha bl-ekwita, bl-uzu u bil-ligi.

34. Kif intqal fis-sentenza fl-ismijiet **Gourmet Company Limited et v. Mariano Vella** deciza mill-Qorti tal-Appell fid-19 ta' Novembru 2001:

> "… l-iskritturi li jikkrejaw obbligazzjonjiet bejn il-kontraenti kellu jigi prezunt illi huma validi u li fedelment jirriflettu l-volonta' kontrattwali taghhom. Min, bhall-appellat, jallega l-kontra u jadduci propju l-vizzju tal-kunsens kontrattwali bazat fuq xi wiehed mill-elementi li l-ligi stess tindika bhala raguni valida biex jigi vizjat tali kunsens, kellu biex jirnexxi fl-azzjoni, jipproduci provi univoci, konkluzivi, kredibbli u attendibbli in sostenn tal-pretensjonijiet tieghu ..."

35. Fil-fehma ta' dina l-Qorti, wara li evalwat il-provi kollha mill-gdid, tasal ghal konkluzzjoni li hemm diversi fatturi u cirkostanzi li jaghtu ragun lill-appellant li l-kunsens tal-appellat ma kienx ivvizzjat.

36. L-appellat xehed li kien iltaqa` ma' Vella tlett snin qabel u kien jafu fil-business tal-gbir tal-iskart. Dak iz-zmien hu kien subcontracted ma' Greenlines li kienu kompetituri tal-appellant. L-appellat kien gie inkarigat minn Greenlines jinzel bit-truck biex jara ir-ronda ta' Vella halli jaraw jekk in-negozju kienx jghodd ghalihom. Greenlines pero` ma dahlux ghal dan ix-xoghol u minflok thajjar ghalih l-appellat.

37. Hu minnu li l-appellant ma kienx qal lill-appellat li kienet se tinbidel is-sistema tal-gbir tal-iskart, imma hu jsostni li l-appellat kien midhla ta' dana x-xoghol ta' gbir ta' skart ma' Greenlines u ghalhekk billi hu kien f'dan ix-xoghol ma setax ma kienx a konoxxenza tal-fatt li kienet se tiddahhal sistema gdida ta' separazzjoni ta' skart. Din is-sistema ma kinitx se tidhol mil-lum ghal ghada u kienu ilhom jghidu bid-dhul tas-sistema u

li kienu qed isiru preparamenti ghaliha biex tiddahhal. Ghalhekk l-appellat, li kien f'dan ix-xoghol partikolari, u mhux semplici xufier, ma setax ma jkunx jaf jew ma semax biha. L-appellant xehed li meta gie iffirmat il-ftehim inkwistjoni ma kienx ghad hemm data meta kienet ser tidhol din is-sistema u anke meta eventwalment dahlet fis-sehh lanqas ma kienet obbligatorja.

38. Illi skont gurisprudenza tal-Qrati taghna, ma huwiex zball skuzabbli dak li wiehed jaqa' fih meta l-fatti li ghalihom jirreferixxi dak l-izball kienu facilment accertabbli (**Annunziata Busuttil v. Salvatore Busuttil**, PA 23/11/1966). Illi kieku l-appellat ghamel semplici verifika (mhux xi feasibility study) imma tkellem ma' haddiema ohra fl-istess xoghol kien ikun jaf li kien se jkun hemm bdil fis-sistema tar-riciklagg. Dan l-fatt kien maghruf mhux biss min-nies f'dan is-settur tax-xoghol imma min-nies komuni.

39. Barra minn hekk, il-klawzola V(1) tal-kuntratt iffirmat bejn l-appellant u l-appellat tistipula fost ohrajn illi:

> "…The entire risk as to the results and performance of the Going Concern and/or of the Assets is assumed by the Purchaser. In this respect, **the Purchaser declares to have duly examined and inspected the Assets and to have duly and independently evaluated the commercial prospects of the Going Concern** and to be satisfied with the Assets' present state and condition **and the Going Concern's - financial and business prospects**". (enfasi tal-Qorti)

40. Din il-klawzola poggiet l-oneru fuq l-appellat illi hu jaghmel evalwazzjoni tal-prospetti kummercjali li jinkludu il-prospetti finanzjarji u ta' negozju potenzjali tal-Going Concern koncernat. Kieku l-appellat verament ghamel il-verifiki indipendenti tieghu, anki jekk ghall-grazzja tal-argument ma kienx familjari man-negozju, din il-Qorti thoss li kien ragonevolment isir jaf bit-tibdil fis-sistema li kienet imminenti. F'dan il-kaz izda, mhux talli hekk, imma l-appellat kien midhla tas-settur inkwistjoni u allura kien ehfef ghalih li jsir jaf bit-tibdil li kien gej minn persuna li ma kinitx midhla tas-settur ghaliex kellu anki l-kuntatti ta' nies f'dan is-settur (kif jirrizulta mix-xhieda).

41. L-ewwel Qorti qieset il-bidla fis-sistema tal-iskart kellha impatt kbir fuq in-negozju li xtara l-appellat ghaliex din is-sistema kienet tirrikjedi ferm aktar xoghol, aktar skips, operazzjoni ta' tindif aktar spissi, u rondi aktar frekwenti, izda min-naha l-ohra l-appellant isostni li bis-sistema l-gdida, l-appellat seta juza l-istess apparat li xtara u b'iktar hin ta' xoghol kien se jaghmel aktar qliegh ukoll. Ghalhekk skont l-appellant il-bdil fis-sistema kien ser ikun ta' beneficcju u ta' qliegh akbar ghall-appellat u mhux ta' detriment. Kien se jaghmel aktar vjaggi imma jithallas aktar.

42. F'dan il-kaz l-appellat ma kienx se jixtri xi karozza imma kien se jixtri negozju shih. Jirrizulta mill-provi li l-appellat ma xtarax dan in-negozju mil-lum ghal ghada imma ghadda certu zmien qabel iddeciieda li jaghmel il-ftehim. L-appellant kien ghamel hames gimghat idur fuq ir-

ronda tax-xoghol mal-appellant u rah il-volum tax-xoghol li kellu n-negozju li kien se jixtri u l-mezzi li bih kien se jaghmel dak ix-xoghol. F'dak iz-zmien l-appellant ta lil appellat il-lista tal-klijenti tieghu u laqqaghom mieghu. L-appellant kien imur kull filghodu minn x'hin jibda sakemm jispicca biex l-appellat jidra r-rotta u jsir jaf il-kljienti u gieli kien imur anke missier l-appellat. L-appellant dejjem uza l-istess ingenji li biegh lill-appellat u f'dak il-perjodu ma kienx hemm problemi ghax kieku l-appellat kien ighidlu.

43. L-appellant kien ta d-dokumenti lil appellat ukoll biex jipprova jiehu loan mill-bank biex jixtri n-negozju, imma ma rnexxilux, u l-appellant kien lest li jakkomodah billi tah zmien sentejn biex ihallas u lanqas hadlu depozitu biex ikun jista' jghinu. L-appellant kien qallu li mill-profit li kien ser jaghmel minn negozju kien ikun jista' jhallsu lura. Fil-fehma tal-Qorti li kieku l-appellant ried iqarraq bl-appellat ma kienx se jaghtih dak iz-zmien kollu biex ihallas lura s-somma miftiehma fuq il-kuntratt u jiehu riskju li ma jithallasx lura tan-negozzju li kien ghadu kemm bieghlu. Inoltre l-fatt li l-appellant kien qed jistenna li jithallas lura flusu mill-profit li l-appellat kien se jaghmel minn negozju, juri li l-appellant kien verament jemmen fil-vjabilita' tan-negozju li kien biegh u li kien jiggarantilu l-hlas lura tal-flus li kellu jircievi minghand l-appellat. Altrimenti ma kien se jkollu ebda prospett li jithallas lura.

44. Illi biex id-dolo jirnexxi ma jridx ihalli lill-vittima zmien u hsieb biex jirresisti. (Ara **P. Borg Cardona v. E.F.W Limited et**, App 03/12/2010). Fil-kaz in ezami altru milli kellu zmien l-appellat biex jahseb fuq il-pass li kien se jaghmel u jivverifka l-affarijiet. Hu kien jaf in-negozju x'kien; kien gie mgharraf fuq il-volum u l-kwalita tax-xoghol kemm meta kien ma' Greenlines kif ukoll meta gie mdawwar mill-appellant. Hu kellu wkoll iz-zmien biex isib il-finanzjament tan-negozju. Hu kien dejjem assistit minn missieru u xejn ma zammu milli jikkonsulta m'avukat dwar il-ftehim li kien diehel fih, imma jidher li ma hassx li kellu bzonnu.

45. Jirrizulta wkoll mill-provi prodotti li l-appellat dam xi sena u tlett xhur jahdem f'dan in-negozju li xtara u baqa' jaghti servizz mill-1 ta' Gunju 2009 sal-31 ta' Ottubru 2010 u l-ilmenti tal-appellat f'dak iz-zmien ma kienux dwar is-sistema tar-recycling imma dwar il-vetturi u l-iskips. Fil-fatt xehdu xi sidien tal-lukandi li qalu li f'dan il-perjodu s-servizz baqa' mhux interrot u meta l-appellat twaqqaf mill-kuntratt kien ghaliex, kif xehed Deguara, is-servizz li kien qed jaghti l-appellat ma kienx tajjeb. L-appellant kellu ilmenti li l-appellat ma kienx qed imurilhom kuljum jew imurilhom tard u anke halla xi skips warajh.

46. Jigi rilevat li kien biss wara sentejn minn meta gie ffirmat il-kuntratt li l-appellat mexa b'dina l-kawza biex ixolji l-kuntratt. Il-kuntratt kien gie ffirmat fit-28 ta' Mejju 2009. L-appellant kien baghat ittra ufficjali lill-appellat biex ihallas skont il-kuntratt fis-27 ta' Jannar 2011 u l-appellat ma

hallasx u minflok fetah dina l-kawza fil-24 ta' Mejju 2011 biex ihassar il-kuntratt.

47. Ghalhekk fil-fehma tal-Qorti meta tqis ic-cirkostanzi u l-fatti ta' kif zvolgew in-negozjati ghandu jirrizulta li l-kunsens tal-appellat ma kienx ivvizzjat.

48. Fil-kawza **Anthony Piscopo v. Charles Filletti et**, (PA 1606/2003), gie ritenut li ma jistax jigi allegat ingann meta l-fatti kienu facilment accertabbli:

> "Dan ma jistax hlief ifisser illi mhux kwalsiasi ingann ta' kontraent wiehed ghad-dannu tal-iehor jammonta ghad-dolo rikjest mil-ligi;
>
> "Jidher bil-wisq car minn dak ammess mill-istess attur illi hu irpoza l-fiducja tieghu fil-konvenut venditur. Jidher daqstant iehor pero` car illi l-attur, kif gja muri fuq, ma agixxiex b'mod prudenti. Ghall-kuntrarju, sorprendentement ikkomporta ruhu b'leggerezza ghamja. Multo magis, imbaghad, meta l-fatti kienu facilment accertabbli, kif hekk skopra tardivament wara l-akkwist;
>
> "Ikun tassew facli f'kazijiet konsimili kieku kellu jigi accettat illi bl-iskuza tal-allegata mala fede da parte ta' wiehed mill-kontraenti, il-kontraent l-iehor japprofitta ruhu biex jezimi ruhu mill-obbligu li ma jirrispettax il-pattijiet jew biex ihassar u jannulla ftehim konkjuz";

49. F'dan il-kaz l-appellat bhala midhla fix-xoghol ta' gbir ta' skart ma setghax ma kienx jaf jew sema' dwar id-dhul imminenti ta' sistema gdida ta'gbir ta' skart li kien propjament il-linja ta' xoghol tieghu. Dawn kienu fatti li kienu facilment accertabbli. Din il-fehma hija konfortata bil-konsiderazzjonijiet l-ohra hawn fuq maghmula

Ghalhekk dana l-aggravju qed jigi milqugh.

It-tieni aggravju – skips u scammels outdated

50. L-appellant ssottometta li l-iskips u l-iscammels li gew mixtrija mill-appellat huma l-istess ingenji li l-appellat kien uza u spezzjona matul il-hames gimghat li ghamel idur mal-appellanti qabel iffirma l-ftehim. Ghalhekk hu kien jaf bl-istat li fih kienu jinsabu l-ingenji. Kif jirrizulta mill-klawzola V(1) tal-ftehim, l-appellat xtara l-ingenji tale quale u kien spezzjona l-assi u kien kuntent bl-avvjament. L-appellat zmien wara il-ftehim rega xtara makkinarju iehor minghandu u ma hallsux. Dwar l-iskips l-appellant ighid li l-allegazzjoni tal-appellat li parti minnhom kienu ta' terzi tinsab biss fl-affidavit tieghu u hu ma gab ebda prova konkreta biex jissostanza dak allegat minnu.

51. L-ewwel Qorti ddecidiet li l-ingenji illi gew mibjugha lill-attur, ma kinux kapaci illi jwettqu l-iskop li ghalih kienu nbieghu, u li Vella kien jaf sewwa bil-kondizzjoni mweghra ta' dawn l-ingenji kif kien jaf ukoll bl-ilmenti li l-awtoritajiet kienu ghamlu dwarhom. Dik il-Qorti fehmet li Vella ried jehles minn dawk l-ingenji.

52. Illi kwistjoni principali li kellha tiddeciedi l-ewwel Qorti kienet jekk il-kunsens tal-attur kienx ivvizzjat meta ffirma l-iskrittura tat-28 ta' Mejju 2009. Ir-raguni ewlenija li fuqha l-ewwel Qorti sabet li l-kunsens kien

ivvizjjat kienet li l-appellant ma kienx infurmah bid-dhul imminenti fl-operazzjoni tas-sistema tas-separazzjoni tal-iskart.

53. Dwar ingenji u skips kien hemm provvdut fl-Artikolu V(1) tal ftehim li dawn kienu qed jinbieghu tale quale.

54. Il-klawzola V(1) tghid hekk:

> "The Assets are being sold in their present state and condition or 'tale quale' without any warranties, express or implied, or conditions including, but not limited to, warranties as to latent defects, warranties of merchantable quality, satisfactory quality, merchantability or fitness for a particular purpose, or those arising by Law, statute, usage of trade, course dealing or otherwise. The entire risk as to the results and performance of the Going Concern and/or of the Assets is assumed by the Purchaser. In this respect, the Purchaser declares to have duly examined and inspected the Assets and to have duly and independently evaluated the commercial prospects of the Going Concern and to be satisfied with the Assets' present state and condition and the Going Concern's -financial and business prospects".

55. Jirrizulta mill-provi li l-appellant ghamel xi hames gimghat idur mal-appellant fuq ir-ronda tax-xoghol u ghalhekk kellu zmien bizzejjed biex jispezzjona u jara l-istat taghhom u jekk kienux jahdmu sew jew le. L-appellant ighid li anke missier l-appellat kien mar fuq ir-ronda tax-xoghol maghhom u huma kienu sodisfatti ghax kieku ma kienux ser jersqu ghall-kuntratt.

56. Dwar l-iskips l-appellat xehed li hu kien ra li dawn kienu mkissrin u kellhom il-hsara imma qaghad fuq il-kelma ta' Vella li kien se jmur tajjeb fin-negozju. Hu ghamel sena u tlett xhur jahdem bihom. Dwar dawn l-

iskips l-appellat ighid ukoll li certu Zeppu kien hadlu numru ta' skips ghax ippretenda li kienu tieghu u kien dahhal lil Pulizija fil-kwistjoni u anke kellem lill-appellant fuq hekk imma dana ma ghamel xejn. Ghalkemm mhux eskluz li seta kien hemm terz li ppretenda li xi skips kienu tieghu, fil-fehma ta' dina l-Qorti, l-appellat ma ressaq ebda prova ohra jew xhieda jew almenu rapport tal-pulizija biex jissotanza dak allegat minnu. Lanqas ma kien car fix-xhieda tieghu dwar kemm fil-fatt naqsulu skips. Fil-fehma ta' dina l-Qorti r-raguni principali li wasslet lill-ewwel Qorti biex tiddeciedi li l-kunsens tal-appellat kien ivvizzjat kienet li l-appellant ma infurmahx bil-bdil fis-sistema, l-fatturi l-ohra kienu sekondarji u ma kienux koperti b'talbiet indipendenti ghal dak premess dwar l-ingenji u t-taghmir inkwistjoni.

It-tielet aggravju – kunflitt bejn klawzoli

57. L-ewwel Qorti qieset il-Klawsola V(c) u l-Klawsola V(l) tal-kuntratt datat 28 ta' Mejju 2009 fl-atti tan-Nutar Smith La Rosa u cioe' fejn l-assi gew mibjugha tale quale hija kompletament konfliggenti mal-Klawsola V(c).

58. Klawsola V(c) li:

> "There is no fact or circumstance relating to the Going Concern or the Assets known or which ought reasonably to be known to the Vendor, which had not been disclosed in writing to the Purchaser prior to or contemporaneously with the execution of this deed and which, if disclosed, might reasonably have been expected to influence the decision of the Purchaser to purchase the Going Concern and the

> Assets at the Consideration and/or on the terms contained in this deed or at all".

59. Il-Qorti taghmel referenza ghal konsiderazzjonijiet taht l-ewwel aggravju fejn sabet li l-kunsens tal-appellat ma kienx ivvizzjat u li ma giex pruvat li kien hemm qerq da parti tal-appellant. Billi ma hemmx ksur tal-Kwazola V(c) allura l-kwazola V(1) mhijiex konfliggenti mal-klawzola l-ohra V(c).

Tikkonsidra ulterjorment

60. Stabbilt li l-kunsens tal-appellat David Pace ma kienx vizzjat kif deciz fil-kawza fl-ismiijiet inversi deciza llum stess (Rik. Gur. 508/2011), ser tigi deciza t-talba tal-appellant Jamie Vella.

61. Illi t-talba abbazi tal-ftehim li gie ffirmat fit-28 ta' Mejju 2009 kienet ghas-somma ta' €35,000. L-appellant apparti dina s-somma fir-rikors mahluf odjern talab ukoll is-somma ta' €1,770 u s-somma ta' €5,000. Illi l-ewwel Qorti ma haditx in konsiderazzjoni it-talbiet ghal dawn iz-zewg ammonti separati minn dak dovut fuq il-kuntratt. L-appellant xehed li l-appellat kien xtara makkinarju minghandu fl-ammont ta' €1,770, liema ammont baqa' ma thallasx u dan kif jixhdu il-kopji tac-cekkijiet il ma gewx onorati, liema kopji jinsabu annessi, esebiti u mmarkati bhala Dok. B. Inoltre l-appellat huwa wkoll debitur fil-konfront tal-appellant fl-ammont ta' €5,000, ammont dovut fuq xiri ta' trakk tal-ghamla SD b'numru ta

registrazzjoni IAJ 341, liema ammont baqa' ma thallasx. L-appellant ressaq ix-xhud Joseph Cutajar biex jikkonferma l-bejgh ta' dana it-trakk (ara fol. 19) mentri dwar l-ammont l-iehor l-appellat xehed (ara fol. 27) li hu xtara xi makkinarju biex jaghmel il-welding, power wash u welding tal-plastic. Dawn ma kienx ghadu uzahom. Qal li ma jafx jekk ghandux itih il-flus ghax ma uzahomx.

62. Illi ghalhekk jidher li dwar dawn iz-zewg somom, oltre l-€35,000, saret prova taghhom u huma dovuti. L-appellant ipprezenta kopja ta' cheques dwar pagamenti li kellu jaghmel l-appellat li gew referred to drawer. Romuald Attard ghal Bank of Valletta xehed (ara fol. 40) li cheque wiehed gie pprezentat l-ufficju taghhom u kien immarkat referred to drawer. L-appellant ighid li dawn ic-cheques kollha gew mahruga fis-sena 2009 u sad-data meta saret l-ittra ufficjali ma kienux ghadhom thallsu. L-appellat ma gab ebda prova kuntrarja. Talba ghas-somma komplessiva ta' € 41,770 kienet saret permezz ta' ittra ufficjali datata 27 ta' Jannar 2011 (a fol. 11) u ma saret ebda risposta ghaliha, hlief li l-appellat imbaghad ipprezenta kawza ghar-rexizzjoni tal-kuntratt.

63. Ghalhekk it-talba attrici kellha tintlaqa' billi ma saret ebda prova kuntrarja konkreta ghall-ammont mitlub mill-appellant Jamie Vella.

Decide

64. Ghal dawn il-motivi l-Qorti tiddeciedi billi tilqa' l-appell, tirrevoka s-sentenza appellata tas-16 ta' Ottubru 2014, tichad l-eccezzjonijiet tal-appellat u tikkundannah ihallas lill-appellant is-somma ta' s-somma komplessiva ta' wiehed u erbghin elf u sebgha mija u sebghin ewro (€41,770) lilu dovuti kif fuq premess.

Bl-ispejjez taz-zewg istanzi kontra l-appellat. Bl-interessi skont il-ligi.

Mark Chetcuti Prim Imhallef	Giannino Caruana Demajo Imhallef	Anthony Ellul Imhallef

Deputat Registratur
mb